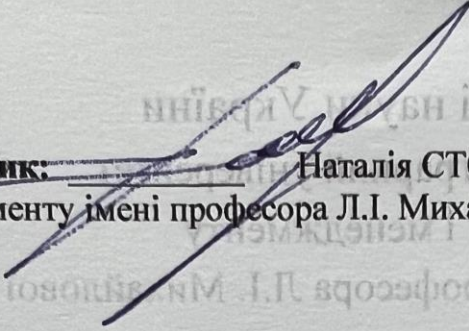

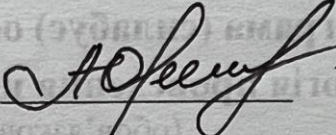
Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми «Маркетинг»
за спеціальністю **075 «Маркетинг»**
на III (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

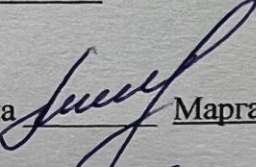
Суми – 2023

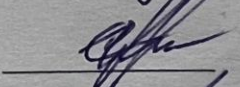
Розробник: Наталія СТОЯНЕЦЬ, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

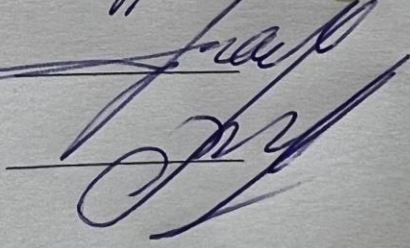
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової	протокол від «05» червня 2023р. № 14
	Завідувач кафедри Альвіна ОРХОВА

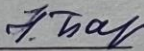
Погоджено:

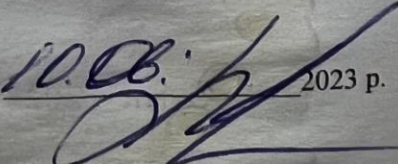
Гарант освітньої програми Юрій ДАНЬКО

Декан факультету, де реалізується освітня програма Маргарита ЛИШЕНКО

Завідувач відділу аспірантури та докторантури, де реалізується освітня програма Світлана ЯРОЩУК

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (Надія БАРАНІК)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 10.06. 2023 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Методологія проведення наукових досліджень		
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/ менеджменту імені професора Л.І. Михайлової		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	Освітньо-наукова програма «Маркетинг». Третього освітньо-наукового рівня вищої освіти. Ступінь вищої освіти: доктор філософії. Галузь знань: 07 - «Управління та адміністрування». Спеціальність: 075 - «Маркетинг».		
5.	Рівень НРК	8		
6.	Семестр та тривалість вивчення	1 курс, 1-18 тиждень		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	3		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		18	18	–
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Стоянець Наталія Валеріївна, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 303 е		
10.1	Контактна інформація	050-929-33-57, Natalystoyanez@gmail.com		
11.	Загальний опис освітнього компонента	Навчальні заклади вищої освіти здійснюють наукову діяльність з метою інтеграції наукової, навчальної та виробничої діяльності в системі вищої освіти. Відповідно до закону України "Про вищу освіту", наукова діяльність у вищих навчальних закладах має наступні завдання: забезпечення органічної єдності змісту освіти та наукових досліджень; створення стандартів вищої освіти, навчальних посібників і підручників з урахуванням досягнень науки й техніки; реалізація результатів наукових досліджень в практику; пряма участь студентів у науково-дослідних роботах, що здійснюються у вищому навчальному закладі.		
12.	Мета освітнього компонента	є формування в здобувачів цілісного уявлення про науку як систему знань і знаряддя пізнання, науково-обґрунтованих поглядів на методологію наукового пізнання, сутність загальнонаукових та спеціальних методів і принципів проведення дослідження та оформлення отриманих результатів, їх використання у практичній діяльності.		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент є основою для дисципліни «Організація підготовки наукових публікацій та написання дисертацій»		
14.	Політика академічної доброчесності	За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, а саме: академічне шахрайство (користування телефоном при написанні письмових робіт) призведе до повторної здачі роботи; списування - від першого попередження до анулювання роботи; плагіат призведе до анулювання роботи		
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5508		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення мікроекономіки студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК								Як оцінюється ДРН
	1	2	3	4	5	6	8	10	
ДРН1: знати поняття, зміст, призначення та функції науки, основні риси наукового дослідження, його системність, доказовість і теоретичність через емпіричні, логічні та теоретичні пізнавальні завдання наукового дослідження.	x	x	x	x	x	x	x	x	Тести множинного вибору, виконання есе в усному форматі
ДРН2: здійснювати послідовність логіки та методології наукового дослідження. Основні складові методології наукових досліджень.		x		x		x		x	Підготовка презентації
ДРН3: використовувати основні емпіричні та теоретичні методи наукового дослідження. Загальна характеристика емпіричних методів. Спостереження та експеримент, порівняння та вимірювання.		x				x			Тести множинного вибору, виконання есе в усному форматі
ДРН4: Визначити об'єкт, предмет і тему дослідження. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення основних напрямків. Збір і відбір інформації для дослідження. Формулювання загальної та проміжні цілі дослідження. Вміти будувати гіпотезу дослідження, обирати методи дослідження.				x		x	x	x	Написання тез для участі у конференції,
ДРН5: Знати вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, та оформлення результатів. Проект порядку присудження наукового ступеня доктора філософії		x	x		x		x	x	Написання фахової статті

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з маркетингу і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість Переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та /або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічних проблеми маркетингу з урахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН04. Глибоко розуміти та імплементувати загальні принципи та методи маркетингової науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

РН05. Представляти результати самостійних оригінальних наукових досліджень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення з дотриманням належної академічної доброчесності, а також демонструвати володіння методологією викладання професійно-орієнтованих дисциплін і нести відповідальність за навчання інших.

PH06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з маркетингу та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної та академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

PH08. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

PH 10. Глибоко розуміти механізми та особливості реалізації маркетингових стратегій в агробізнесі, а також визначати специфічні категорії аграрного маркетингу (маркетинг органічної продукції, маркетинг нішевих товарів, маркетинг крафтових технологій, маркетинг туризму).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна		Рекомендована література О – основна, Д - додаткова	
	Аудиторна робота			Самостійна робота
	Лк	П.з		
Тема 1. Поняття наукового дослідження Наука як система знань. Поняття, зміст, призначення та функції науки Основні риси наукового дослідження. Системність, доказовість і теоретичність наукового дослідження. Емпіричні, логічні та теоретичні пізнавальні завдання наукового дослідження. Форми організації та управління наукою в Україні. Класифікація наукових досліджень.	2	2	10	О (1-4) Д (1,7-10)
Тема 2. Поняття методології, методу, прийому в науковому дослідженні. Типологія методів дослідження Логіка та методологія наукового дослідження. Поняття системного, комплексного та цілісного підходу в наукових дослідженнях. Загальнонаукові, часткові та спеціальні методи дослідження. Основні складові методології наукових досліджень.	4	4	10	О (1-4) Д (2,4-10)
Тема 3. Емпіричні та теоретичні методи наукового дослідження Принципи вченого. Загальна характеристика емпіричних методів. Спостереження та дослід, порівняння та вимірювання. Формалізація та аксіоматизація як методи наукового дослідження. Загальнонаукові теоретичні методи, аналіз і синтез, їх види: емпіричний, елементарно-теоретичний, структурно-генетичний. Дедукція та індукція. Поняття загального та часткового. Моделювання та його принципи.	4	4	10	О (1-4) Д (3-10)
Тема 4. Структура дослідження: обґрунтування актуальності та визначення теми дослідження, його мети, завдання Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробленості. Визначення об'єкта, предмета, теми дослідження. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення основних напрямків. Збір та відбір інформації для дослідження. Формулювання загальної та проміжної цілей дослідження.	2	2	10	О (1-4) Д (2-10)
Тема 5. Розробка концептуальних положень та апарату дослідження (гіпотези, методи, етапи, об'єкти, засоби). Вивчення теоретичного та практичного стану проблеми Вибір методології, основні теоретичні положення дослідження. Визначення курсу та прогнозування результатів дослідження. Побудова гіпотези дослідження, вибір методів дослідження.	2	2	10	О (1-4) Д (5,7-10)

Види гіпотез: нульова, описова, пояснювальна, основна, робоча, прогностична.				
Тема 6. Вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, оформлення результатів Обробка даних дослідження та форми відображення результатів наукового дослідження Аналіз та узагальнення даних дослідження. Визначення репрезентативності висновків. Проект порядку присудження наукового ступеня доктора філософії	4	4	4	О (1-4) Д (1-10)
ВСЬОГО	18	18	54	

1. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1: знати поняття, зміст, призначення та функції науки, основні риси наукового дослідження, його системність, доказовість і теоретичність через емпіричні, логічні та теоретичні пізнавальні завдання наукового дослідження.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи. Метод тьюторського навчання	8	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок	10
ДРН2: здійснювати послідовність логіки та методології наукового дослідження. Основні складові методології наукових досліджень.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, Метод тьюторського навчання	8	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок	10
ДРН3: використовувати основні емпіричні та теоретичні методи наукового дослідження. Загальна характеристика емпіричних методів. Спостереження та експеримент, порівняння та вимірювання.	Словесні методи: лекційний метод, пояснення, навчальна дискусія, бесіда Наочні методи: демонстрація Практичні методи: практичні роботи, вправи, індивідуальний виробничо-	8	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і	10

	практичний. Метод тьюторського навчання		навичок	
ДРН4: Визначити об'єкт, предмет і тему дослідження. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення основних напрямків. Збір і відбір інформації для дослідження. Формулювання загальної та проміжні цілі дослідження. Вміти будувати гіпотезу дослідження, обирати методи дослідження.	Словесні методи: лекційний метод, пояснення, навчальна дискусія, бесіда Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, виробничо-практичний Метод тьюторського навчання	8	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок	10
ДРН5: Знати вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, та оформлення результатів. Проект порядку присудження наукового ступеня доктора філософії	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія, бесіда Наочні методи: демонстрація Практичні методи: практичні роботи, вправи, виробничо-практичний Метод тьюторського навчання	6	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок	14

5. Сумативне оцінювання

Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Підготовка презентації дослідження за обраною темою	30/30%	Протягом семестру
2.	ІПЗ (індивідуальне письмове завдання з підготовки та написання наукової статті)	30/30%	Протягом семестру
3.	Тестування Kahoot, / Quizizz	40/40%	Протягом семестру

Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
ІІІ	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
ІІІІ	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	Завдання не виконано	Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки	Завдання виконано, але існують несуттєві помилки	Завдання повністю виконано. Помилки відсутні

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot / Quizizz / Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ПЗ	Під час виконання ПЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74		
60-68	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Підручники/посібники

1. Данильян О. Г. Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник Харків : Право, 2019 368 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf

2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf

3. Зацерковний В. І. Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 2017. 236 с. https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf

4. Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16477/1/MOND_2018_posibnyk.pdf

Додаткові джерела

1. Андрійчук В.Г., Колесніченко Ю.Ю. Основи наукових досліджень в агробізнесі: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2018. 491 с.

2. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
3. Дегтярьов А.В., Кокодій М.Г., Маслов В.О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2016. 78 с.
4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
5. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. 2-ге вид. К.: Алерта, 2019. 492 с.
6. Теорія, методологія і практика господарсько-фінансової діяльності підприємств: монографія. Сатир Л. М., Задорожна Р. П., Шевченко А. О. та ін. Полтава: ПП «Астроя». Полтава: Асроя, 2019. 254 с.
7. Шуст О.А., Варченко О.М., Свиноус І.М., Паска І.М., Стариченко Є.М., Грищенко О.Ю. Економіко-статистичні методи наукових досліджень в економіці: навч. посібник. Біла Церква, 2021. 227 с.
8. Prathapan K. Research Methodology for Scientific Research. Dreamtech Press, 2019. 272 p.
9. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах: методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М.
10. Бруй; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016.
11. Vasilyeva T.A., Kuzmenko O.V., Stoyanets N.V., Artyukhov A.E., Bozhenko V.V., (2022) "The Depiction of Cybercrime Victims using Data Mining Techniques" *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2022, No 5 P.169 -173 ISSN 2071-2227, E-ISSN 2223-2362, <https://doi.org/10.33271/nvngu/2022-5/174>
- Л.І. Михайлова. Стоянець Н.В. Методологія емпіричних соціальних досліджень: навчальний посібник Суми: Видавництво: ПП Вінниченко М.Д., ФОП Литовченко Є.Б., 2019. 196с.

6.3 Програмне забезпечення

1. Програмне забезпечення типу Web 2.0: Google Cloud & Docs – для надання методичних матеріалів, комунікації зі студентами, виконання індивідуального завдання та розміщення завдань.
2. Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle 3.11 – для організації дистанційного навчання студентів (доступ до навчально-методичних матеріалів, комунікації з викладачем, здійснення різних видів оцінювання).
3. Програмне забезпечення Zoom Video Communications, Inc. v. 5.6.1 – для організації навчання через відео-зв'язок (за необхідності).
4. Програмне забезпечення Microsoft Office Excel – для створення навчальних матеріалів.

6.4 Інформаційні джерела

1. Merton R. The Normative Structure of Science *The Sociology of Science. Theoretical and Empirical Investigations*. Chicago;L. : The University of Chicago Press, 1973. P. 267–278. URL: http://www.collier.sts.vt.edu/5424/pdfs/merton_1973.pdf
2. Mielkov Iu. The Hierarchy of Values in the Contemporary Science // *Review of European Studies*. 2016. Vol. 8, No. 2. P. 149–158 (doi:10.5539/res.v8n2p149).

3. Weber M. "Objectivity" in Social Science and Social Policy Values, Objectivity, and the Social Sciences Gresham Riley (ed.). Reading, Mass., etc. : Addison-Wesley Publishing Company, 1974. P. 69–83. URL: <http://anthropos-lab.net/wp/wpcontent/uploads/2011/12/Weber-objectivity-in-the-social-sciences.pdf>.

Законодавча база

1. Закон України «Про освіту». - Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>

2. Закон України «Про вищу освіту» - Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

3. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Режим доступу: https://naqa.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/07/Кодекс_академічної_доброчесності.pdf

4. Декларація про дотримання академічної доброчесності учасником процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти. Режим доступу: https://naqa.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/05/Deklar_pro_dobr.pdf.

5. Лист МОН України від 23.10.2018 № 1/9-650 «Щодо рекомендацій за академічної доброчесності для закладів вищої освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18>

5. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упоряд.: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. 2019. 41 с. https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Cxq9/view19. ДСТУ 8302:2015.

6. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 17 с.

Інформаційні ресурси

1. Elsevier [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.elsevier.com>.

2. Science Direct [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sciencedirect.com/>.

3. ORCID [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.orcid.org>.

4. Scopus for authors [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.scopus.com/home.uri?zone=header&origin=>.

5. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rada.gov.ua/>.

6. Фінансування наукових досліджень в Україні та світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/finansuvannya-naukovyhdoslidzhenv-ukrayini-ta-sviti>.

6. Наука в університетах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/nauka-v-universitetah>.

7. Академічна мобільність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/osvita-za-kordonom/akademichnamobilnist>

8. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність". <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

Міжнародні спеціалізовані пошукові системи

<http://info.studyweb.com> – спеціалізована система пошуку ресурсів з питань освіти <http://infomine.ucr.edu> – віртуальна бібліотека електронних видань

http://searchenginewatch.com/links/Specialty_Search_Engines – каталог спеціалізованих пошукових машин

<http://www.sciseek.com> – пошук наукової інформації Українські спеціалізовані пошукові системи

<http://meta-ukraine.com/> Мета – це українська пошукова система з широкою системою пошуку різноманітних тем, в тому числі є підбірка електронних словників.

Англомовні пошукові системи

<http://www.yahoo.com/> – англомовна пошукова система має найбільш розвинену структуру каталогів і різних сервісів. Сотні тисяч різних Internet-ресурсів впорядковуються вручну за 14 основними рубриками, кожна з яких має кілька підрубрик з більш вузькою тематикою.

<http://www.lycos.com/> – до складу Lycos входять величезна база даних з числом URL вище за 66 млн. Ця пошукова система (англомовна) містить різноманітну цікаву інформацію, у тому числі новини, огляди вузлів, посилання на популярні вузли, карти міст, а також засоби для пошуку адрес різних осіб і пошуку веб-зображень і звукових кліпів.